

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ

ЕКОНОМСКОГ ФАКУЛТЕТА УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

ПРЕДМЕТ: Извештај Комисије за оцену научне заснованости теме докторске дисертације и испуњености услова кандидата и предложеног ментора за израду докторске дисертације

Одлукама Наставно-научног већа Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, број 1090/XIII-4 од 27.05.2020. године и Већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу, број IV-02-316/29 од 10.06.2020. године, именовани смо за чланове Комисије за писање Извештаја о оцени научне заснованости теме докторске дисертације под насловом „Управљање вредношћу пројеката у дигиталној економији“ и испуњености услова кандидаткиње **Маријане Симић** и предложеног ментора **др Марка Славковића**, доцента Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област Пословна економија, за израду докторске дисертације, у следећем саставу:

1. др **Весна Стојановић Алексић**, редовни професор Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област Пословна економија, председник Комисије;
2. др **Дејана Златановић**, доцент Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област Менаџмент и пословна економија, члан Комисије и
3. др **Бојан Лековић**, доцент Економског факултета у Суботици Универзитета у Новом Саду, ужа научна област Менаџмент, члан Комисије.

На основу увида у достављену документацију, Комисија подноси Наставно-научном већу Економског факултета Универзитета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу следећи

ИЗВЕШТАЈ

1. Биографски подаци кандидаткиње **Маријане Симић**

Маријана (Небојша) Симић рођена је 20.04.1993. године у Краљеву. Основну школу „Миодраг Чајетинац Чајка“ и Гимназију „Вук Каракић“ завршила је у Трстенику као носилац дипломе „Вук Каракић“. Економски факултет у Крагујевцу уписала је

школске 2012/2013. године. У септембру 2016. године дипломирала је на Економском факултету у Крагујевцу и одбранила завршни рад из наставног предмета Менаџмент људским ресурсима, под називом „*Мотивација запослених у функцији унапређења организационих перформанси*“ . Основне академске студије на студијском програму Пословна економија и менаџмент, модул Маркетинг, завршила је са просечном оценом 9.88. Мастер академске студије на Економском факултету Универзитета у Крагујевцу, студијски програм Пословна економија и менаџмент, модул Међународни менаџмент, уписала је 2016. године. Положивши све испите предвиђене наставним планом и програмом и одбравивши мастер рад на тему „*Утицај људског капитала на пословне перформансе предузетничког подухвата*“ , завршила је овај ниво студија са просечном оценом 10.00. Докторске академске студије уписала је на истом факултету академске 2017/2018. године, на студијском програму Економија, модул Управљање пословањем.

У току трајања студија, била је добитник вишеструких награда за најбоље студенте од стране општине Трстеник, Министарства просвете, науке и технолошког развоја, као и стипендије „Доситеја“, Фонда за младе таленте, Министарства омладине и спорта. Похађала је већи број обука из области менаџмента и маркетинга (Развој и тестирање пословне идеје моделом Canvas и писање пословног плана; Мокрогорска школа менаџмента – Летњи Вивалди ЦФО форум). Учествовала је на такмичењима у решавању студија случаја (треће место на „*Case Study*“ такмичењу за студенте економских и менаџерских наука, у организацији студентског парламента Економског факултета у Крагујевцу) и обавила је стручну праксу у предузећу „Сунце Маринковић“ у Крагујевцу. Од завршетка основних академских студија, односно као студент мастер студија била је учесник међународних конференција: *EBM - Contemporary Issues in Economics, Business and Management* на Економском факултету у Крагујевцу, *9th International Scientific Conference Faculty of Management, Cracow University of Economics*. У септембру 2017. године била је учесник 7. Интеркатедарског скупа катедри за организацију, менаџмент и подузетништво на Економском факултету, Свеучилишта у Загребу.

У раду активно користи рачунар (*MS Office, IBM SPSS, AMOS*), говори и пише на енглеском језику и служи се немачким језиком. Посебно је интересују релевантне теме из области управљања људским ресурсима, управљања пројектима и интелектуалним капиталом.

Од јануара 2017. године ангажована је као сарадник у настави ван радног односа (демонстратор) на Економском факултету у Крагујевцу, где изводи вежбе према утврђеном распореду на наставним предметима Катедре за менаџмент и пословну економију. У јулу 2018. године изабрана је у звање истраживач-приправник, при чему, осим извођења наставе на предметима Катедре за менаџмент и пословну економију, укључена је као истраживач на пројекту Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: Преклиничка испитивања биоактивних супстанци (ИИИ41010). Обављала је дужност секретара на Студентској конференцији „Изазови

савремене економије и менаџмента", одржаној на Економском факултету у Крагујевцу, новембра 2018. године. Одлуком Ректора Универзитета у Крагујевцу изабрана је за секретара научног часописа „ФОРУМ - часопис за правне, економске и друге друштвене науке“. Као млади истраживач била је ангажована на пројекту „Иновативност у високом образовању“, који је резултат билатералне сарадње са Економско-пословним факултетом у Марибору, Словенија. У току периода реализације пројекта у два наврата (1.10-31.10.2018. и 15.06-15.07.2019) била је гостујући млади истраживач на Економско-пословном факултету у Марибору, где је, осим научних и истраживачких активности, изводила наставу на предметима катедре за Организацију и менаџмент.

2. Преглед научно-истраживачких резултата кандидаткиње

Кандидаткиња Маријана Симић у свом досадашњем научно-истраживачком раду објавила је већи број научних радова из области управљања пословањем. Објављени радови су уско повезани са предложеном темом докторске дисертације. Увидом у биографију кандидаткиње и листу објављених радова, кандидаткиња Маријана Симић испуњава све формалне и суштинске услове за пријаву докторске дисертације.

Кандидаткиња је објавила следеће радове:

Поглавља у монографијама и тематским зборницима

1. Simić, M., Ognjanović, J. (2019). Human Capital Efficiency and Competitiveness of Leading Entrepreneurial Firms. In B. Krstić (Ed.), *Improving Enterprise Competitiveness* (pp. 19-50). Niš: University of Niš, Faculty of Economics (M14)
2. Slavković, M., Ognjanović, J., Simić, M. (2019). Knowledge Management Context for Talent Management Success in Organization. In L. Marinković & M.L. Langulov (Eds.), *Giftedness - needs of the 21st century* (pp. 27-37). Novi Sad: MENSA (M14)
3. Slavković, M., & Simić, M. (2020). Government Expenditures on Higher Education and Innovativeness: Does Quantity or Quality Matter?. In *Handbook of Research on Enhancing Innovation in Higher Education Institutions* (pp. 287-316). IGI Global (M13)
4. Slavković, M., & Simić, M. (2020). Organisational Context for Effective Knowledge Sharing: The Role of Intrinsic Motivation. In *Recent Advances in the Roles of Cultural and Personal Values in Organizational Behavior* (pp. 277-298). IGI Global. (M13)
5. Simić, M. (2018). Struktura upravnog odbora i finansijske performanse na primeru bankarskog sektora Republike Srbije, Korporativno upravljanje u Srbiji. U V. Babić,

B. Paunović (red.). *Korporativno upravljanje u Srbiji*, (str. 129-144), Ekonomski fakultet u Beogradu, ISBN: 978-86-103-1556-2 (**M45**)

Радови у националним часописима

6. Slavković, M., Pavlović, G. & **Simić, M.** (2018). Employee Recruitment and Its Relationship with Employee Satisfaction: Verifying the Mediating Role of the Employer Brand, *Economic Horizons*, 20 (2) pp. 125-137. doi:10.5937/ekonhor1802127S (**M51**)
7. **Simić, M.** (2018). Brand commitment as a determinant of customer loyalty: Evidence from the corporate banking sector. *Marketing*, 49(4), 259-276 (**M51**)
8. **Simić, M.** & Slavković, M. (2019). The Role of Human Capital in Entrepreneurial Innovativeness: Evidence from Serbia, *Facta Universitatis*, 16(1), pp. 49 – 58 (**M51**)
9. Ognjanović, J. & **Simić, M.** (2019). The role of knowledge management in the process of innovation of services. *Knowledge – International Journal*, 30(1), pp. 237-243. [ISSN 2545-4439] (**M52**)
10. Bugarčić, F. Ž., & **Simić, M.** (2019). Brexit: Causes and expected effects. *Škola biznisa*, (1), 145-161 (**M51**)
11. Babić, V., Nikolić, J., & **Simić, M.** (2020). Board Structure and Bank Performance: Evidence from Serbian Banking Sector. *Facta Universitatis, Series: Economics and Organization*, 17(1), 57-68 (**M52**)

Саопштења са међународног скупа штампано у целини

12. Slavković, M., Pavlović, G. & **Simić, M.** (2016). The Preliminary Research on Intrinsic Motivation: Comparison between Private and Public Sector Employees, 4th International Scientific Conference on Contemporary Issues in Economics, Business and Management 2016, November 9-10, 2016, Kragujevac, Republic of Serbia. In Stojanović-Aleksić, V. (ed.) *Contemporary Issues in Economics, Business and Management*, ISBN: 978-86-6091-070-9, (**M33**)
13. Slavković, M. & **Simić, M.** (2018). Comparison between MNCs and Domestic Company on Training and Developing Employees in Serbian Context, *4th International Scientific Conference ERAZ 2018*, June 7, 2018, Sofia, Bulgaria ISBN 978-86-80194-12-7, DOI: <https://doi.org/10.31410/eraz.2018> (**M33**)
14. Slavković, M. & **Simić M.** (2018). Knowledge Sharing in Organizations: Examining The Role of Employees' Education Level. International Scientific Conference EBM 2018, Contemporary Issues in Economics, Business and Management, *Conference Proceedings*, pp.149-160 (**M33**)
15. **Simić, M.**, & Nedelko, Z. (2019). Development of Competence Model for Industry 4.0: A Theoretical Approach. 37th International Scientific Conference on Economic and Social Development - "Socio Economic Problems of Sustainable Development",

Baku 14-15 February, 2019 In *Economic and Social Development: Book of Proceedings*, 1288-1298 (M33)

16. Slavković, M., Ognjanović, J. & Simić M. (2019). Importance Of Employer Branding In "War For Talent, 24th International Scientific Symposium Strategic Management and Decision Support Systems in Strategic Management, May 17, 2019, Subotica (M33)
17. Slavković, M. & Simić, M. (2019). Project Management Success Factors for Implementation of Advanced Manufacturing Technology, *SYM-OP-IS 2019 Međunarodni XLVI simpozijum o operacionim istraživanjima*, September 15-18, Kladovo, Serbia (M33)
18. Babić, V., Slavković, M., & Simić, M. (2019). Students' Perception on Higher Education CRM Policy, *END 2019 - International Conference on Education and New Developments 2019*, June 2019, Porto, Portugal (M33)
19. Slavković, M. & Simić, M. (2019). Factors Influencing Project Management Success: The Relevance of Digital Competences, *Conference Proceedings*, 5th International Scientific Conference on Knowledge Based Sustainable Development - ERAZ 2019, May 23, Budapest, Hungary (M33)

На основу прегледа објављених радова кандидаткиње може се закључити да се њено истраживачко интересовање односи на управљање пројектима, креирање вредности предузећа и изазове Четврте индустријске револуције. Увидом у спроведене студије кандидаткиње, истраживање у оквиру дисертације представља логичан наставак до сада одрађених истраживања.

У раду „*Human Capital Efficiency and Competitiveness of Leading Entrepreneurial Firms*“ кандидаткиња анализира људски капитал као део нематеријалне активе предузетничких фирм, са циљем утврђивања утицаја ефикасности људског капитала на конкурентност предузетничких подухвата. У спроведеном истраживању кандидаткиња испитује повезаност коефицијента ефикасности људског капитала и финансијских перформанси српских компанија номинованих за награду „Предузетник године“. На основу прикупљених реалних података, кандидаткиња је са коаутором конструисала регресионе моделе како би се испитао однос између ефикасности процеса стварања вредности и финансијских перформанси. Резултати истраживања указују на присуство позитивног утицаја људског капитала на финансијске перформансе предузетничких фирм у Србији, те се изводи закључак да предузетници морају препознати важност управљања нематеријалним ресурсима и да улагање у људски капитал може допринети унапређењу перформанси фирмe.

У раду под називом „*The Role of Human Capital in Entrepreneurial Innovativeness: Evidence from Serbia*“ кандидаткиња анализира улогу људског капитала у постизању предузетничке иновативности, при чему су као релевантне детерминанте људског

капитала употребљене формално и неформално образовање, целоживотно учење, претходно искуство и предузетничка самоефикасност. Истраживањем су обухваћене предузетничке фирме, које активно послују на територији Републике Србије, а које нису старије од 5 година. На основу резултата вишеструке регресионе анализе изводи се закључак да образовање и предузетничка самоефикасност имају статистички релевантан утицај на иновативност посматраних предузетничких фирм. Значај спроведеног истраживања оправдава се чињеницом да се сазнања добијена истраживањем могу користити за примену ефективнијег и ефикаснијег система управљања људским ресурсима у предузетничким подухватима.

У раду под називом „*Development of Competence Model for Industry 4.0: A Theoretical Approach*“ кандидаткиња анализира значај управљања људским ресурсима у доба Четврте индустријске револуције. Промене којима је допринела нова ера, попут дигитализације и роботике, утицале су на трансформацију пословног модела и природу послова запосленима. Иако дигитализација подразумева увођење нових технологија и имплементацију вештачке интелигенције, фокус је на људима, који наведене промене треба да спроведу у дело. Стoga, кандидаткиња је у свом раду анализирала принципе и изазове Четврте индустријске револуције, са посебним освртом на модел компетенција запослених који одговара на захтеве новог пословног окружења. Анализом претходних студија дат је преглед различитих модела компетенција. Главни теоријски допринос овог рада заснива се на креирању основе за будућа истраживања компетенција запослених за Четврту индустријску револуцију. Поред тога, дати преглед модела компетенција биће користан за креирање описа послова који могу да осигурају опстанак предузећа у ери дигитализације.

У раду „*Project Management Success Factors for Implementation of Advanced Manufacturing Technology*“ кандидаткиња посматра факторе који опредељују реализацију пројеката. Основни циљ истраживања је утврђивање перцепције менаџера о релевантности појединачних фактора за имплементацију пројеката. Како би се испунио дефинисани циљ спроведно је прелиминарно истраживање, у коме су учешће узели запослени на менаџерским позицијама у производним предузећима, која активно послују на територији Републике Србије. На основу резултата екплоартивне факторске анализе идентификоване су три групе фактора: финансијски, организациони и технолошки. Добијени резултати указују на закључак да менаџери и даље недовољно истичу важност технолошких фактора, који у данашњој ери дигитализације треба да буду кључни покретачи супериорних организационих перформанси.

У раду „*Factors Influencing Project Management Success: The Relevance of Digital Competences*“ кандидаткиња посматра три групе фактора који утичу на успех пројекта. Наведене групе фактора односе се на заинтересоване стране пројектно оријентисаних организација, организациону структуру и културу, као и дигиталне компетенције. Кандидаткиња је посебан осврт дала на дигиталне компетенције и њихов значај за имплементацију пројеката. На основу резултата факторске и дескриптивне анализе

истиче се да је свест менаџера о развоју дигиталних компетенција још увек недовољно развијена, као и да предузећа нису у потпуности снабдевена савременом технолошком опремом.

3. Научни приступ проблему предложеног нацрта докторске дисертације и процена научног доприноса крајњег исхода рада

У пријави теме докторске дисертације коју је кандидаткиња **Маријана Симић** поднела, предмет и циљеви истраживања су јасно постављени и детаљно образложени. Кандидаткиња је поднела Пријаву докторске дисертације под насловом „**Управљање вредношћу пројекта у дигиталној економији**“. Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације и испуњености услова кандидата и предложеног ментора за израду докторске дисертације је сагласна са предложеном темом докторске дисертације.

Кандидаткиња у Пријави докторске дисертације нагласак ставља на извођење пројекта као важан задатак у развоју људске цивилизације (Spalek, 2016). Као планиран, јединствен подухват (Todorović et al., 2015), пројекат подразумева спровођење јасно дефинисаних акција, које се изводе у одређеном временском интервалу како би се постигли жељени резултати (PMI, 2004), док управљање пројектима подразумева организовање и управљање ресурсима како би се испунила очекивања клијента, која се односе на реализацију пројекта поштујући дефинисане стандарде у погледу квалитета, времена и трошкова (Cakmakci, 2019). Развој управљања пројектима као научне дисциплине забележен је 50-тих година прошлог века, у периоду између друге и треће индустријске револуције (Seymour & Hussein, 2014). Од периода Другог светског рата до данас, људи су узимали учешће у планирању и реализацији великих и сложених пројекта у свим секторима, посебно у грађевинарству, машинству, хемији, бродоградњи и авио индустрији (Cakmakci, 2019).

Управљање пројектима је препознато као ефективна пракса, која представља својеврсни водич активности, кроз пројекте и операције, уз усклађивање организационих циљева и стратегијских планова (Killen, Jugdev, Drouin, & Petit, 2012). Значајан број претходних истраживања у области управљања пројектима имао је за предмет процену успеха пројекта, са циљем дефинисања појма успешан пројекат и утврђивања његових основних елемената (Baccarini, 1999; Ika, 2009; McLeod et al., 2012). Динамична природа пројекта, као и субјективност у евалуацији резултата пројекта (Ika, 2009) су само неки од разлога због којих није могуће дати јединствену, свеобухватну дефиницију успеха пројекта. De Wit (1988) дефинише успех пројекта као степен у коме су свеукупни циљеви пројекта постигнути, док се успех у управљању пројектима сагледава у односу на традиционалне перформансе пројекта, које се тичу

трошкова, квалитета и утрошеног времена за реализацију свих потребних активности. Cleland (1995) је сугерисао да је „успех пројекта смислен само ако се узму у обзир две тачке гледишта: степен реализације циљних техничких перформанси пројекта у датом оквиру времена и буџета, као и допринос који је пројекат обезбедио мисији предузећа.“

Предузећа се опредељују за управљање пројектима како би постигла изванредне резултате, смањила трошкове, повећала ефикасност и унапредила задовољство купаца и осталих интересних група. Представљени значај управљања пројектима је претпоставка за утврђивање вредности пројекта, која не подразумева само финансијску анализу, већ је вредност могуће посматрати као допринос успеха пројекта организационим перформансама, задовољењу потреба клијената и осталих интересних група (Aubrey & Hobbs, 2011). Вредност пројекта се може дефинисати као ниво задовољства свих заинтересованих страна експлицитним и имплицитним користима генерисаних реализацијом пројекта, које се постижу улагањем опипљивих и неопипљивих ресурса (Patanakul & Shenharr, 2012).

Претходна истраживања су имала за циљ утврђивање вредности пројекта кроз објашњење везе између перформанси управљања пројектима и успеха пројекта. Према Bryde (2008) постоји позитивна веза између перформанси управљања пројектима и успеха пројекта, док су Munns и Bjeirmi (1996) доказали да успех пројекта зависи од важности активности управљања пројектима у оквиру предузећа (Mir & Pinnington, 2014). Традиционално, вредност пројекта обухвата пројектну ефикасност, ефективност и ниво задовољства заинтересованих страна, посебно клијената и власника (Eriksson & Westerberg, 2011; Shenharr & Dvir, 2007). Имајући у виду да предузећа постоје како би креирала вредност (Bowman & Ambrosini, 2000), несумњиво је да је појам вредности пројекта повезан са организационом успешношћу, будућим потенцијалом предузећа да генерише вредности, при чему има и релевантан утицај на здравље и сигурност чланова шире друштвене заједнице (Patanakul & Shenharr, 2007; Serrador & Turner, 2014).

Да би било успешно у генерирању вредности, предузеће треба да прилагоди активности управљања пројектима захтевима савременог пословног амбијента (Aubrey & Hobbs, 2011). Постоји потреба да предузећа активно раде на развоју праксе управљања пројектима и интегрисању свих нивоа предузећа (Thomas & Mullały, 2007). Полазећи од тога да евалуација организационих перформанси зависи од субјективне процене евалуатора, евидентне су тешкоће у погледу дефинисања и мерења организационих перформанси (Aubrey & Hobbs, 2011). Cameron (1981) организационе перформансе представља као субјективни конструkt, који указује на ниво испуњености захтева и преференција интересних група (Aubrey & Hobbs, 2011). Концепт организационих перформанси има неколико појавних облика, као што су ефикасност, продуктивност, ефективност, здравље организације, постигнућа и организациона изврсност (Savoie & Morin, 2002).

Како би се обезбедио задовољавајући ниво организационе ефективности, од предузећа се очекује да располаже јединственом и вредном комбинацијом ресурса, коју конкуренти тешко могу да имитирају (Barney, 2001). У корелацији са успехом организације налази се и успех пројекта, те је осим одговарајуће комбинације ресурса, потребно обезбедити и јасан временски оквир за спровођење планираних активности и подршку руководства (Thomas & Mullaly, 2007). Стога, управљање пројектима је скуп пракси које се примењују како би се постигао крајњи резултат, односно креирао производ или услуга (PMI, 2004) на основу расположивих материјалних и нематеријалних ресурса (DeFillippi & Arthur, 1998; Geoghegan & Dulewicz, 2008).

Важан тренутак у еволуцији управљања пројектима представља почетак ере дигитализације, која је имплицирала својеврсне дисkontинуитете у свим сферама друштва, али и менаџмента (Santos et al., 2017). Захтеви четврте индустријске револуције (енгл. Industry 4.0), као и дигитална трансформација подразумевају и измене у пословним моделима предузећа и променама у структури ресурса, те кључни фактори успеха и одрживе конкурентске предности предузећа у савременим условима пословања више не представљају физичка имовина и новац, већ нематеријални и неопипљиви ресурси (Slavković & Simić, 2019a). Из тог разлога, Handžić и други (2016) дефинишу успех пројекта као „крајњу циљну вредност која се очекује да буде остварена употребом неопипљивих ресурса везаних за пројекат“. Додатно, Jovanović, Milijić i Stojanović (2017) истичу да су за постизање циљева пројекта кључни различити фактори управљања знањем. У ИТ индустрији око 70 процената пројеката није постигло успех, а један од најчешћих разлога тако високе стопе неуспеха пројекта је неефикасна употреба знања (Handžić et al., 2016; Milošević et al., 2018). Сходно томе, у литератури се наводи појам интелектуални капитал, који представља суму знања који доприноси спровођењу пројекта, као и постизању одрживог развоја предузећа, уважавајући социјалне, економске и еколошке захтеве савременог окружења (Cavicchi & Vagnoni, 2017; Mertins & Orth, 2012).

Једна од кључних одлика интелектуалног капитала односи се на његову апстрактну, динамичну, хетерогену структуру, што указује на комплексност у појмовном одређењу наведеног феномена. Осим интелектуалног капитала (Stewart, 2010; Sveiby, 1997) значајан део научне и стручне јавности користи читав спектар сродних појмова, као што су нематеријална имовина (Hall, 1992), нематеријална актива (Edvinsson & Malone, 1997), невидљиви ресурси (Itami, 1991), интелектуална својина (Van Caenegem, 2002) и др. Иако постоје стриктне дефиниције, којима се прави дистинкција између нематеријалне активе и интелектуалног капитала, чиме се указује на чињеницу да је нематеријална актива део интелектуалног капитала (Edvinsson, 1997), емпиријска истраживања су доказала да готово незнатни део нематеријални активе излази из оквира интелектуалног капитала (Boekestein, 2006), што у пракси условљава поистовећивање наведених појмова. Осим тога, подручје преклапања концептуалних објашњења наведених појмова, почива на чињеници да је несумњиво реч о ресурсима, односно капиталу предузећа са највећим потенцијалом за стварање вредности.

На основу претходних студија могуће је издвојити неколико компоненти интелектуалног капитала и нематеријалне активе предузећа: људски капитал (Edvinsson & Malone, 1997; Tovstiga & Tulugurova, 2007; Joshi and Cahill, 2010), потршачки капитал (Ismail, 2005; Kim & Kumar, 2009), структурни капитал (Cohen & Kaimenakis, 2007; Tovstiga & Tulugurova, 2007), социјални капитал (Cohen & Prusak, 2001; Subramaniam & Youndt, 2005; Nahapiet & Ghoshal, 1998), технички капитал (Nicholls & Woo, 2003; Egbu et al., 2001; García-Muiña & Barahona, 2008), духовни капитал (Zohar & Marshall, 2004; Ismail, 2005; Khalique et al., 2015). Осим тога, бројни су докази којима се потврђује да нематеријална актива, сачињена из људског, структурног и релационог капитала, доприноси остварењу супериорних перформанси (Slavković & Ognjanović, 2018; Lazazzara et al., 2020; Ferla et al., 2019), при чему вредност ових компонената почива на њиховој комбинованој снази, а не само у њиховом индивидуалном утицају на различите аспекте пословања предузећа (Albertini, 2016). У свом истраживању Peña (2002) је идентификовао значајну позитивну корелацију између интелектуалног капитала и пословних перформанси, при чему је акценат на управљању знањем и развоју структурног капитала као сигурном путу ка остварењу високих перформанси. У контексту управљања пројектима, потврђен је позитиван утицај компонената нематеријалне активе на перформансе пројекта (Handzic et al., 2016), као и да интелектуални капитал представља важан предиктор будућих перформанси пројекта (Milošević, Dobrota & Rakočević, 2018). Поред тога, доказано је да структурни капитал има највећи утицај на перформансе пројекта, у поређењу са осталим компонентама (људским и релационим капиталом), али да свакако све обухваћене компоненете имају важан утицај на унапређење перформанси пројекта (Milošević, Dobrota & Rakočević, 2018).

Сходно претходно наведеном, *предмет докторске дисертације* су детерминанте и елементи креирања вредности пројекта. Предметом истраживања биће обухваћени елементи нематеријалне активе предузећа, чија ће употреба бити анализирана на нивоу управљања пројектима, што ће омогућити сагледавање доприноса сваког од појединачних елемената креирању вредности пројекта. Респектујући захтеве креирања вредности на нивоу предузећа, значај управљања пројектима биће посматран кроз допринос вредности пројекта организационој успешности.

У складу са определеним предметом докторске дисертације, *основни циљ* истраживања биће идентификација релевантност нематеријалне активе за управљање пројектима у контексту промена подстакнутих дигиталном трансформацијом. На основу дефинисаног основног циља истраживања, кандидаткиња је дефинисала и три специфична циља истраживања:

- прво, утврдити утицај елемената нематеријалне активе на вредност пројекта;
- друго, утврдити модераторски утицај спремности предузећа за дигиталну трансформацију у односу између нематеријалне активе и вредности пројекта;

- треће, идентификовати утицај вредности пројекта на организационе перформансе, које су мерење употребом три кључна индикатора: ставови запослених, оперативна ефективност и финансијска ефективност.

На основу дефинисаног предмета истраживања, постављене су следеће истраживачке хипотезе:

X1: Нематеријална актива предузећа има позитиван утицај на креирање вредности пројекта.

X2: Ниво спремности предузећа за дигиталну трансформацију модерира однос између нематеријалне активе и креiranе вредности пројекта.

X3: Креирана вредност пројекта има позитиван утицај на организационе перформансе.

Комисија за оцену научне заснованости теме докторске дисертације и испуњености услова кандидата и предложеног ментора за израду докторске дисертације је сагласна са предложеним насловом дисертације, предметом истраживања и дефинисаним истраживачким хипотезама. Комисија сматра да је кандидаткиња пружила детаљан и јасан преглед стања у области истраживања повезаности нематеријалне активе, вредности пројекта и организационих перформанси предузећа, као и модерирајуће улоге спремности предузећа за дигиталну трансформацију између нематеријалне активе и креiranе вредности пројекта.

У складу са претходно дефинисаним предметом, циљевима и хипотезама истраживања, поред увода и закључка, кандидаткиња предлаже следећу структуру докторске дисертације:

УВОД

I део: УПРАВЉАЊЕ ПРОЈЕКТИМА У ЕРИ ДИГИТАЛИЗАЦИЈЕ

1. Концепт управљања пројектима

- 1.1. Приступи у управљању пројектима
- 1.2. Кључни актери у управљању пројектима
- 1.3. Управљање портфолијом пројеката
- 1.4. Управљање перформансама пројекта
 - 1.4.1. Успех пројекта *versus* успешно управљање пројектима
 - 1.4.2. Фактори успеха пројекта *versus* критеријуми успеха пројекта

- 1.4.3. Модели управљања перформансама пројекта
2. Улога управљања пројектима у дигиталној економији
 - 2.1. Карактеристике и принципи Индустрисе 4.0
 - 2.2. Изазови дигиталне економије
 - 2.3. Принципи пројектно-оријентисаних организација у ери дигитализације
 - 2.4. Трансформациони пројекти и трансформационо управљање пројектима
 - 2.5 Информациони системи у управљању пројектима
3. Вредност пројекта
 - 3.1. Веза између успеха пројекта и перформанси у управљању пројектима
 - 3.2. Димензије вредности пројекта

II део: НЕМАТЕРИЈАЛНА АКТИВА У ПРОЈЕКТНО ОРИЈЕНТИСАНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА

1. Управљање нематеријалном активом
 - 1.1. Природа и карактеристике нематеријалне активе
 - 1.2. Компоненте нематеријалне активе
 - 1.3. Вредновање нематеријалне активе
 - 1.3.1. Приступ базиран на Усклађеној листи резултата и стратегијској мапи
 - 1.3.2. Приносни приступ
 - 1.3.3. Комбиновани приступ
 - 1.3.4. Финансијски приступ
 - 1.3.5. Тржишни приступ
2. Нематеријална актива и перформансе пројекта
 - 2.1. Људски капитал и перформансе пројекта
 - 2.2. Структурални капитал и перформансе пројекта
 - 2.3. Релациони капитал и перформансе пројекта
3. Значај улагања у нематеријалну активу у ери дигитализације

III део: УПРАВЉАЊЕ ПРОЈЕКТИМА У ПРОЦЕСУ КРЕИРАЊА ВРЕДНОСТИ

1. Концепт креирања вредности у дигиталној економији
 - 1.1. Концепт вредности – финансијска и економска перспектива
 - 1.2. Димензије креирања вредности
 - 1.3. Процес креирања вредности

- 1.3.1. Традиционални модели креирања вредности
- 1.3.2. Релациони модел креирања вредности
- 1.3.3. Модел компетативних вредности
- 1.3. Креирање вредности у ери дигитализације
 - 1.3.1 Настанак дигиталног екосистема
 - 1.3.2. Реконфигурација процеса креирања вредности
 - 1.3.3. Формулисање и имплементација стратегије дигиталне трансформације

2. Процес креирања вредности и вредност пројекта

- 2.1. Ефекти процеса креирања вредности на вредност пројекта
 - 2.1.1. Независни процес стварања вредности
 - 2.1.2. Кооперативни процес стварања вредности
 - 2.1.3. Комплементарност независног и кооперативног процеса стварања вредности
- 2.2. Модератори односа процеса креирања вредности и вредности пројекта
- 2.3. Допринос одељења за управљање пројектима организационим перформансама

IV ДЕО: ЕМПИРИЈСКО ИСТРАЖИВАЊЕ

1. Развој истраживачког модела и хипотеза
2. Методологија истраживања
 - 2.1. Методи прикупљања и обраде података
 - 2.2. Процедура узорковања
3. Резултати истраживања
 - 3.1. Анализа поузданости
 - 3.2. Факторска анализа
 - 3.3. Дескриптивна анализа
 - 3.4. Корелациона анализа
 - 3.5. Тестирање хипотеза
4. Дискусија добијених резултата
5. Импликације истраживања
 - 5.1. Теоријске импликације
 - 5.2. Практичне импликације

6. Ограничивања истраживања и правци за будућа истраживања

ЗАКЉУЧАК

ЛИТЕРАТУРА

У првом делу докторске дисертације, под називом „Управљање пројектима у ери дигитализације” најпре ће бити извршено теоријско објашњење приступа у управљању пројектима, са освртом на основе и дистинкцију између традиционалног и агилног приступа. У циљу свеобухватног разумевања, биће представљени кључни актери, као што су пројектни менаџер, пројектни тим, пројектни лидер, са циљем да се укаже на њихове улоге у активностима управљања пројектима. Имајући у виду да се у оквиру предузећа ретко спроводи само један пројекат, као и експанзију дисциплине управљања пројектима, у наставку ће бити објашњен концепт управљања портфолијом пројекта. Посебна пажња у оквиру овог дела рада биће посвећена управљању перформансама пројекта, уз објашњење разлике између успеха пројекта и успешног управљања пројектима. Осим тога, биће објашњена разлика између фактора и критеријума успеха пројекта. Након тога ће бити представљена улога управљања пројектима у ери дигитализације, што ће подразумевати и преглед кључних изазова са којима су предузећа данас суочена. У оквиру овог поднаслову посебно ће бити анализирани захтеви дигиталне трансформације, као и измене до којих је овај тренд довео. Последњи поднаслов у оквиру овог дела биће посвећен објашњењу феномена вредност пројекта, као и начина на који може бити сагледана његова суштина.

У другом делу докторске дисертације, под називом „Нематеријална актива у пројектно оријентисаним предузећима” најпре ће бити извршено објашњење концепта нематеријалне активе, као и њених кључних компонената, природе и карактеристика, на основу којих се она разликује од материјалне, односно опипљиве активе предузећа. Посебан осврт је дат на приступе вредновања нематеријалне активе, чиме се указује на сложеност сагледавања њене суштине и доприноса процесу креирања вредности. Како би се указало на значај нематеријалне активе за управљање пројектима, биће сагледана веза између појединачних елемената нематеријалне активе и перформанси пројекта. Осим значаја за планирање и реализацију пројекта, важно је представити и растући значај нематеријалне активе и њених елемената у ери дигитализације, чemu ће бити посвећен последњи поднаслов у оквиру овог дела.

У трећем делу докторске дисертације, под називом „Управљање пројектима у процесу креирања вредности” биће представљена дефиниција концепта вредности, не само из финансијске перспективе, већ ће бити објашњен из шире перспективе, која укључује и економску димензију вредности. С обзиром на развијене теоријске приступе за анализу процеса креирања вредности, вредност се доводи у везу са економским и финансијским користима за власнике. Међутим, последњих година

фокус је премештен на интересне групе, будући да активности процеса креирања вредности, заправо, изискују континуитет у сарадњи између предузећа и свих заинтересованих страна. На основу теоријских приступа, могуће је издвојити две димензије креирања вредности: прва, која се односи на независни процес креирања вредности; друга, којом се представља процес креирања вредности као резултат активне сарадње различитих интересних група. На основу идентификованих димензија креирања вредности могуће је издвојити неколико модела креирања вредности: традиционални, релациони модел, модел компетативних вредности, који ће бити објашњени у наставку рада. Развој информационе технологије, Интернет ствари и услуга (енгл. Internet of Things and Services), сајбер-физички системи, индустријска аутоматизација, вештачка интелигенција, анализа великих података (енгл. Big data analytics) означио је почетак четврте индустријске револуције, који је условио измене и у процесу креирања вредности. Сходно томе, дат је кратак преглед настанка дигиталног екосистема, као и улоге предузећа у новом окружењу. Будући да је имплементација нове технологије утицала на процес креирања вредности, указаће се на важност релација и креирање мреже вредности, као основних изазова у оквиру реконфигурације процеса креирања вредности. Из перспективе стратегијског менаџмента неопходно је указати и на кључне елементе дигиталне стратегије (нпр. опсег и брзина дигиталне стратегије и извори креирања вредности). Други поднаслов овог дела рада биће посвећен вези између процеса креирања вредности и вредности пројекта, са посебним освртом на утицај поменутих димензија процеса креирања вредности на успех и перформансе пројекта. Анализирањем фаза у процесу креирања вредности биће представљена комплементарност између независног и кооперативног процеса креирања вредности. На крају овог дела рада, пажња ће бити усмерена на кључне варијабле, које се представљају као модератори односа између процеса креирања вредности и вредности пројекта (нпр. неизвесност и сложеност пројекта), при чему ће бити објашњене претпоставке, које указују на могући модераторски ефекат дигиталне спремности предузећа. Осим тога, посебан акценат ће бити на представљању доприноса одељења за управљање пројектима организационим перформансама.

У четвртом делу рада биће приказани резултати **емпиријског истраживања**. На почетку овог дела најпре ће се приказати предмет, циљеви, хипотезе и коришћена методологија истраживања. У посебном делу указаће се на карактеристике узорка испитаних предузећа, тј. на који су начин она одабрана, о којим се предузећима ради и какве су структурне карактеристике узорка. Након тога ће графичким и табеларним приказима бити презентовани добијени резултати истраживања, а затим ће бити извршена анализа и дискусија резултата са аспекта прихватања или одбацивања формулисаних хипотеза на којима је заснована докторска дисертација. У наставку ће бити приказани и остали резултати истраживања. На крају рада следи закључак, научни и практични допринос, као и ограничења и смернице будућих истраживања.

Кандидаткиња наводи и прелиминарни списак литературе коју ће користити у изради своје докторске дисертације:

- Albertini, E. (2016). An inductive typology of the interrelations between different components of intellectual capital. *Management Decision*.
- Aubry, M., Hobbs, B., & Thuillier, D. (2009). The contribution of the project management office to organisational performance. *International Journal of Managing Projects in Business*.
- Aubry, M., & Hobbs, B. (2011). A fresh look at the contribution of project management to organizational performance. *Project Management Journal*, 42(1), 3-16.
- Baccarini, D. (1999). The logical framework method for defining project success. *Project management journal*, 30(4), 25-32.
- Barney, J. B. (2001). Resource-based theories of competitive advantage: A ten-year retrospective on the resource-based view. *Journal of management*, 27(6), 643-650.
- Basl, J. (2017). Pilot study of readiness of Czech companies to implement the principles of Industry 4.0. *Management and Production Engineering Review*, 8(2), 3-8.
- Boekestein, B. (2006). The relation between intellectual capital and intangible assets of pharmaceutical companies. *Journal of Intellectual Capital*, 7(2), 241-253.
- Butschan, J., Heidenreich, S., Weber, B., & Kraemer, T. (2019). Tackling hurdles to digital transformation—The role of competencies for successful industrial internet of things (IIoT) implementation. *International Journal of Innovation Management*, 23(04), 1950036
- Cakmakci, M. (2019). Interaction in Project Management Approach Within Industry 4.0. In *Advances in Manufacturing II*(pp. 176-189). Springer, Cham.
- Cavicchi, C., & Vagnoni, E. (2017). Does intellectual capital promote the shift of healthcare organizations towards sustainable development? Evidence from Italy. *Journal of Cleaner Production*, 153, 275-286.
- Cleland, D. I. (1995). Leadership and the project-management body of knowledge. *International Journal of Project Management*, 13(2), 83-88.
- Co, H. C., Eddy Patuwo, B., & Hu, M. Y. (1998). The human factor in advanced manufacturing technology adoption: an empirical analysis. *International Journal of Operations & Production Management*, 18(1), 87-106.
- Cohen, S., & Kaimenakis, N. (2007). Intellectual capital and corporate performance in knowledge-intensive SMEs. *The Learning Organization*.
- Correa-Baena, J. P., Abate, A., Saliba, M., Tress, W., Jacobsson, T. J., Grätzel, M., & Hagfeldt, A. (2017). The rapid evolution of highly efficient perovskite solar cells. *Energy & Environmental Science*, 10(3), 710-727.

- Dangayach, G. S., & Deshmukh, S. G. (2005). Advanced manufacturing technology implementation. *Journal of Manufacturing Technology Management*.
- De Wit, A. (1988). Measurement of project success. *International journal of project management*, 6(3), 164-170.
- Dean Jr, J. W., Yoon, S. J., & Susman, G. I. (1992). Advanced manufacturing technology and organization structure: empowerment or subordination?. *Organization Science*, 3(2), 203-229.
- DeFillippi, R. J., & Arthur, M. B. (1998). Paradox in project-based enterprise: The case of film making. *California management review*, 40(2), 125-139.
- Delery, J. E., & Doty, D. H. (1996). Modes of theorizing in strategic human resource management: Tests of universalistic, contingency, and configurational performance predictions. *Academy of management Journal*, 39(4), 802-835.
- Demir, O. (2019). Digital Skills, Organizational Behavior and Transformation of Human Resources: A Review. *Ecoforum Journal*, 8(1).
- Domanović, V., Jakšić, M., & Mimović, P. (2014). Balanced Scorecard and Analytic Network Process in Performance Measurement and Strategy Evaluation: A Case Study. *TEME: Casopis Za Društvene Nauke*, 38(4).
- Dombrowski, U., Richter, T., & Krenkel, P. (2017). Interdependencies of Industrie 4.0 & Lean production systems: A use cases analysis. *Procedia Manufacturing*, 11, 1061-1068.
- Dvir, D., Raz, T., & Shenhar, A. J. (2003). An empirical analysis of the relationship between project planning and project success. *International journal of project management*, 21(2), 89-95.
- Edvinsson, L. (1997). Developing intellectual capital at Skandia. *Long range planning*, 30(3), 366-373.
- Edvinsson, L., & Malone, M. S. (1997). *Intellectual capital: The proven way to establish your company's real value by finding its hidden brainpower*. Piatkus.
- Egbu, C., Botterill, K., & Bates, M. (2001, September). The influence of knowledge management and intellectual capital on organizational innovations. In *Proceedings of the 17th Annual Conference of the Association of Researchers in Construction Management (ARCOM)* (pp. 186-196).
- Eriksson, P. E., & Westerberg, M. (2011). Effects of cooperative procurement procedures on construction project performance: A conceptual framework. *International journal of project management*, 29(2), 197-208.
- Ferla, R., Muller, S. H., & Klann, R. C. (2019). Influence of intangible assets on the economic performance of Latin American companies. *Brazilian Review of Finance*, 17(1), 35-50.

- García-Muiña, F. E., & Pelechano-Barahona, E. (2008). The complexity of technological capital and legal protection mechanisms. *Journal of Intellectual Capital*, 9(1), 86-104.
- Gardiner, P. D. (2014). Creating and appropriating value from project management resource assets using an integrated systems approach. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 119, 85-94.
- Geoghegan, L., & Dulewicz, V. (2008). Do project managers' leadership competencies contribute to project success?. *Project Management Journal*, 39(4), 58-67.
- Hall, R. (1992). The strategic analysis of intangible resources. *Strategic management journal*, 13(2), 135-144.
- Handzic, M., Durmic, N., Kraljic, A., & Kraljic, T. (2016). An empirical investigation of the relationship between intellectual capital and project success. *Journal of Intellectual Capital*.
- Hartnell, C. A., Ou, A. Y., & Kinicki, A. (2011). Organizational culture and organizational effectiveness: a meta-analytic investigation of the competing values framework's theoretical suppositions. *Journal of applied psychology*, 96(4), 677.
- Ika, L. A. (2009). Project success as a topic in project management journals. *Project management journal*, 40(4), 6-19.
- Ismail, M. (2005). *The influence of intellectual capital on the performance of Telekom Malaysia* (Doctoral dissertation, Universiti Teknologi Malaysia).
- Joshi, M., Cahill, D., & Sidhu, J. (2010). Intellectual capital performance in the banking sector. *Journal of Human Resource Costing & Accounting*.
- Jovanović, I., Milijić, N., & Stojanović, A. (2017). Modelling of knowledge management factors in project organizations. *European Project Management Journal*, 7(1), 13-23.
- Jugdev, K. (2005). Project Management as a Strategic Asset: What does it look like and how do companies get there?. Project Management Institute.
- Kaličanin, Đ. M. (2006). *Menadžment vrednosti preduzeća*. Centar za izdavačku delatnost Ekonomskog fakulteta.
- Kaplan, R. S., & Norton, D. P. (1992). *The Balanced Scorecard*, in "Harvard Business Review". United States: Harvard University.
- Kerzner, H. (2002). *Strategic planning for project management using a project management maturity model*. John Wiley & Sons.
- Khaliq, M., Bontis, N., Bin Shaari, J. A. N., & Isa, A. H. M. (2015). Intellectual capital in small and medium enterprises in Pakistan. *Journal of Intellectual Capital*.
- Killen, C. P., Jugdev, K., Drouin, N., & Petit, Y. (2012). Advancing project and portfolio management research: Applying strategic management theories. *International Journal of Project Management*, 30(5), 525-538.
- Kim, D. Y., & Kumar, V. (2009). A framework for prioritization of intellectual capital indicators in R&D. *Journal of Intellectual Capital*.

- Kim, S. C., Lee, J. S., & Shin, K. I. (2015). The impact of project management assets on the VRIO characteristics of PM process for competitive advantage. *International Journal of Productivity and Quality Management*, 15(2), 153-168.
- Laudien, S. M., & Daxböck, B. (2016). The influence of the industrial internet of things on business model design: A qualitative-empirical analysis. *International Journal of Innovation Management*, 20(08), 1640014.
- Lazazzara, A., Della Torre, E., & Nacamulli, R. C. (2020). Understanding the Relationship Between Intellectual Capital and Organizational Performance: The Role of e-HRM and Performance Pay. In *Exploring Digital Ecosystems* (pp. 151-164). Springer, Cham.
- Lim, C. S., & Mohamed, M. Z. (1999). Criteria of project success: an exploratory re-examination. *International journal of project management*, 17(4), 243-248.
- Mathur, G., Jugdev, K., & Fung, T. S. (2007). Intangible project management assets as determinants of competitive advantage. *Management Research News*.
- Mathur, G., Jugdev, K., & Fung, T. S. (2013). Project management assets and project management performance outcomes. *Management Research Review*.
- McDermott, C. M., & Stock, G. N. (1999). Organizational culture and advanced manufacturing technology implementation. *Journal of Operations Management*, 17(5), 521-533.
- McLeod, L., Doolin, B., & MacDonell, S. G. (2012). A perspective-based understanding of project success. *Project Management Journal*, 43(5), 68-86.
- Mertins, K., & Orth, R. (2012, April). Intellectual capital and the triple bottom line: overview, concepts and requirements for an integrated sustainability management system. In *4th European Conference on Intellectual Capital* (pp. 516-526).
- Milošević, N., Dobrota, M., & Rakočević, S. B. (2018). Exploring the impact of intellectual capital components on project performance. *European Project Management Journal*, 8(2), 43-51.
- Mir, F. A., & Pinnington, A. H. (2014). Exploring the value of project management: linking project management performance and project success. *International journal of project management*, 32(2), 202-217.
- Nahapiet, J., & Ghoshal, S. (1998). Social capital, intellectual capital, and the organizational advantage. *Academy of management review*, 23(2), 242-266.
- Nicholls-Nixon, C. L., & Woo, C. Y. (2003). Technology sourcing and output of established firms in a regime of encompassing technological change. *Strategic Management Journal*, 24(7), 651-666.
- Patanakul, P., & Shenhar, A. J. (2012). What project strategy really is: The fundamental building block in strategic project management. *Project Management Journal*, 43(1), 4-20.

- Patanakul, P., & Shenhär, A. (2007). *Program value: What can we learn from major defense programs?* Paper presented at the PICMET, Portland, USA.
- Pečujlić, M., (1989), *Metodologija društvenih nauka*. Beograd, SFRJ: Savremena administracija.
- Pejanović, R. (2014). *Ogledi iz metodologije društveno-ekonomskih istraživanja*. „Akademска knjiga“, Novi Sad.
- Pekuri, A., Pekuri, L., & Haapasalo, H. (2013). The role of business models in Finnish construction companies. *Construction Economics and Building*, 13(3), 13-23.
- Pena, I. (2002). Intellectual capital and business start-up success. *Journal of intellectual capital*.
- Petrović, S., P., (2010), *Sistemsko mišljenje, sistemske metodologije*. Kragujevac, Republika Srbija: Ekonomski fakultet Univerziteta u Kragujevcu.
- PMI, (2004) *A guide to the project management body of knowledge*. Project Management Institute.
- Prusak, L., & Cohen, D. (2001). How to invest in social capital. *Harvard business review*, 79(6), 86-97.
- Santos, C., Mehrsai, A., Barros, A. C., Araújo, M., & Ares, E. (2017). Towards Industry 4.0: an overview of European strategic roadmaps. *Procedia Manufacturing*, 13, 972-979.
- Seymour, T., & Hussein, S. (2014). The history of project management. *International Journal of Management & Information Systems (IJMIS)*, 18(4), 233-240.
- Shenhar, A. J., Dvir, D., Levy, O., & Maltz, A. C. (2001). Project success: a multidimensional strategic concept. *Long range planning*, 34(6), 699-725.
- Shenhar, A., & Dvir, D. (2007). *Reinventing project management: The diamond approach to successful growth and innovation*. Boston, Massachusetts, USA: Harvard Business School Press.
- Slavković, M. & Ognjanović, J. (2018). Impact of human capital on business performance of hotel enterprises in Serbia. *Teme*, XLII(4), 1339-1355. (ISSN 0353-7919; UDK 005.95/.96:640.412(497.11); COBISS.SR-ID 514004828)
- Slavković, M. & Simić, M. (2019b). Project Management Success Factors for Implementation of Advanced Manufacturing Technology, *SYM-OP-IS 2019 Međunarodni XLVI simpozijum o operacionim istraživanjima*, September 15-18, Kladovo, Serbia
- Slavković, M. & Simić, M. (2019c). Factors Influencing Project Management Success: The Relevance of Digital Competences, *Conference Proceedings*, 5th International Scientific Conference on Knowledge Based Sustainable Development - ERAZ 2019, May 23, Budapest, Hungary

- Slavković, M., & Simić, M. (2019a). Impact of human capital on organizational performance. An empirical study of startup firms in Republic of Serbia. *Sustainable Development and Innovation*, 147-159.
- Slevin, D. P., & Pinto, J. K. (1986). *The project implementation profile: new tool for project managers*. Project Management Institute.
- Slevin, D. P., & Pinto, J. K. (1986). The project implementation profile: new tool for project managers. Project Management Institute.
- Spalek, S. (2016). Traditional vs. Modern Project Management Methods. Theory and Practice. In *Smart and Efficient Economy: Preparation for the Future Innovative Economy, 21st International Scientific Conference*.
- Spanos, Y. E., & Lioukas, S. (2001). An examination into the causal logic of rent generation: contrasting Porter's competitive strategy framework and the resource-based perspective. *Strategic management journal*, 22(10), 907-934.
- Stewart, T. A. (2010). *Intellectual capital: The new wealth of organization*. Currency.
- Subramaniam, M., & Youndt, M. A. (2005). The influence of intellectual capital on the types of innovative capabilities. *Academy of Management journal*, 48(3), 450-463.
- Sveiby, K. E. (1997). *The new organizational wealth: Managing & measuring knowledge-based assets*. Berrett-Koehler Publishers.
- Talaja, A. (2013). Adaptivna sposobnost, konkurentska prednost i performanse poduzeća. *Ekonomski pregled*, 64(1), 49-63.
- Todorović, M. L., Petrović, D. Č., Mihić, M. M., Obradović, V. L., & Bushuyev, S. D. (2015). Project success analysis framework: A knowledge-based approach in project management. *International Journal of Project Management*, 33(4), 772-783.
- Thomas, J., & Mullaly, M. (2007). Understanding the value of project management: First steps on an international investigation in search of value. *Project Management Journal*, 38(3), 74-89.
- Tovstiga, G., & Tulugurova, E. (2007). Intellectual Capital Practices in Small Technology-intensive Enterprises: A Regional Comparative Study. In *Proceedings of the 2nd European Conference on Entrepreneurship and Innovation: ECIE* (p. 193). Academic Conferences Limited.
- Turovets, Y., Vishnevskiy, K., Tokareva, M., & Kukushkin, K. (2019). Technology foresight for digital manufacturing: Russian case. In *IOP Conference Series: Materials Science and Engineering* (Vol. 497, No. 1, p. 012062). IOP Publishing.
- Urban, B., & Joubert, G. C. D. S. (2017). Multidimensional and comparative study on intellectual capital and organisational performance. *Journal of Business Economics and Management*, 18(1), 84-99.

Ustundag, A., & Cevikcan, E. (2017). *Industry 4.0: managing the digital transformation*. Springer.

Van Caenegem, W. (2002). Intellectual property and intellectual capital. *Intellectual Property*, 3, 1-2002.

Zammuto, R. F., & O'Connor, E. J. (1992). Gaining advanced manufacturing technologies' benefits: The roles of organization design and culture. *Academy of Management Review*, 17(4), 701-728.

Zohar, D., & Marshall, I. (2004). *Spiritual capital: Wealth we can live by*. Berrett-Koehler Publishers.

Žugaj, M. (1979). Metode analize i sinteze (s osvrtom na organizaciju proizvodnje). *Journal of Information and Organizational Sciences*, (2-3), 113-139.

Комисија сматра да је кандидаткиња дала јасан преглед стања у области управљања пројектима и нематеријалне активе што говори о њеној упућености у саму тему дисертације.

4. Мера у којој образложение предмета, метода и циља уверљиво упућује да је предложена тема од значаја за развој науке

Приликом образложења теме докторске дисертације, кандидаткиња на јасан и недвосмислен начин дефинише предмет истраживања. На основу представљених теоријских и емпиријских доказа, који се јављају у вези са дефинисаним предметом истраживања, кандидаткиња дефинише јасне циљеве истраживања и поставља адекватне истраживачке хипотезе. У складу са наведеним, очекује се да ће резултати представљени у оквиру ове докторске дисертације имати значајан допринос за развој науке.

- У вези са првим специфичним циљем истраживања, може се очекивати да ће добијени резултати омогућити утврђивање улоге нематеријалне активе у процесу креирања вредности пројекта на примеру предузећа у Србији. Осим тога, очекује се да ће емпиријско истраживање показати која од идентификованих компоненти нематеријалне активе има доминантан утицај на процес креирања вредности.
- У вези са другим специфичним циљем истраживања може се очекивати да се утврди ниво дигиталне спремности предузећа, као варијабле која може утицати на допринос нематеријалне активе креирању вредности пројекта.
- Трећи специфични циљ истраживања требало би да обезбеди потврду става да креирана вредност пројекта има позитиван утицај на индикаторе организационе

успешности, при чему у фокусу нису само финансијски, већ и оперативни и људски показатељи ефективности на нивоу предузећа.

5. Образложение теме за израду докторске дисертације омогућава закључак да је у питању оригинална идеја или оригинални начин анализирања проблема

Кандидаткиња Маријана Симић је систематично дала образложение теме докторске дисертације, дефинисала предмет и циљеве истраживања и поставила истраживачке хипотезе. На основу представљених аргумента у Пријави докторске дисертације, Комисија може констатовати да је тема заснована на оригиналној идеји и оригиналном начину анализирању проблема.

Истраживање детерминанти и елемената креирања вредности пројекта је од великог значаја како за научну тако и за стручну праксу. Истраживање ће допринети бољем разумевању значаја нематеријалне активе за креирање вредности пројекта, као и пружању увида у реално стање спремности предузећа за дигиталну трансформацију и важност управљања пројектима за обезбеђење организационе ефективности у предузећима у Републици Србији.

У теоријском смислу, кандидаткиња, најпре, наводи да ће докторска дисертација обезбедити значајан научни допринос у области управљања пројектима, будући да су лимитирани докази, који уважавају захтеве дигиталног окружења, као и утицај савремених технологија на ниво реализације пројекта. У досадашњој литератури је недовољно истицан концепт вредности пројекта, те ће пажња бити посвећена концептуализацији наведеног феномена уз истицање свих релевантних чинилица. Посебно ће бити представљена улога нематеријалне активе, као дела имовине предузећа са највећим потенцијалом за стварање вредности, чиме ће бити определен значај њених елемената и доприноса креирању вредности пројекта. Осим тога, досадашња истраживања о важности управљања пројектима за успешност предузећа су претежно почивала на постулатима теорије организације и објашњењу доприноса пројектног тима организационим перформансама, због чега кандидаткиња истиче да ће резултати представљени у докторској дисертацији имати за циљ пружање свеобухватног увида у утицај креiranе вредности пројекта на финансијске и оперативне перформансе, као и ставове запослених. На крају, допринос дисертације се огледа и у примењеним методама и техникама, као и обухваћени временски период анализе, што ће представљати својеврсни искорак у досадашњим истраживањима.

У практичном смислу, кандидаткиња наводи да се допринос дисертације огледа у томе да резултати истраживања обезбеђују увид у кључне критеријуме успеха пројекта, што је од изузетне важности за евалуаторе пројеката. Наведено има импликације и за

организације у чијој је надлежности финансирање пројеката, а у чијем је интересу ефикасна алокација расположивих ресурса. Додатно, допринос докторске дисертације подразумева и пружање важних импликација за менаџере. Како би се обезбедио свеобухватни оквир за управљање пројектима, потребно је дефинисати смернице за развој људског капитала и успостављање релација између кључних актера у реализацији пројекта, уз уважавање организационих претпоставки датог предузећа. Представљени оквир треба да обезбеди редукцију грешака и корекција на путу остварења резултата пројекта, које се, превасходно, тичу трошкова, времена и квалитета производа/услуга, чиме ће се постићи висок ниво задовољства клијента и осталих заинтересованих страна. Уз то, не треба изоставити ни захтеве савременог пословног амбијента, који изискује изградњу свести менаџера пројекта о важности дигиталне трансформације, како би било могуће одржати конкурентску предност и супериорност у погледу остварених организационих перформанси.

6. Усклађеност дефиниције предмета истраживања, основних појмова, предложене хипотезе, извора података, метода анализе са критеријумима науке, уз поштовање научних принципа у изради коначне верзије докторске дисертација

Приликом образложења теме докторске дисертације, кандидаткиња је на јасан и недвосмислен начин облагодарила предмет истраживања и поставила јасне циљеве истраживања, у складу са којима је затим поставила адекватне истраживачке хипотезе. На основу дефинисаног предмета и циља истраживања, као и постављених истраживачких хипотеза, у Пријави су наведене научне методе које ће кандидаткиња користити у циљу извођења закључака и препорука за унапређење праксе управљања пројектима.

Кандидаткиња наводи да ће у дисертацији користити системско мишљење, као валидан научни метод, како би се истражили кључни елементи посматраних појава, односи између њих, али и фактори из окружења који имају релевантан утицај на дато проблемско подручје. Осим тога, за испитивање односа између нематеријалне активе и вредности пројекта биће комбиновани теоријски и емпиријски приступ истраживачком проблему. У дисертацији ће се користити емпиријски подаци, прикупљени на основу анкетирања, и резултати претходних истраживања на основу чега ће постављене истраживачке хипотезе бити доказане или одбачене.

Кандидаткиња у Пријави наводи следеће научне методе истраживања које ће применити у дисертацији: *метод анализе и синтезе, метод индукције и дедукције*, као и *метод анкете*. Применом аналитичког научног метода сваки од посматраних феномена, истраживаних у оквиру представљене проблемске ситуације, биће декомпонован на појединачне делове, док је синтетички метод употребљен како би се утврдиле везе, односи, спреге између анализом утврђених аспеката. Метод индукције

ће бити употребљен како би се на основу појединачних резултата, добијених кроз процес истраживања, дошло до општих сазнања о утицају нематеријалне активе и њених елемената на вредност пројекта. Насупрот томе, метод дедукције ће се употребити да се на основу општих сазнања о посматраним феноменима и односа међу њима дође до посебних и појединачних сазнања о томе да ли и како дате независне варијабле утичу на зависне.

За прикупљање примарних података, неопходних за истраживање, биће употребљен *метод анкете*. Репсектујући ограничења датог метода, биће коришћен упитник, посебно конципиран за ово истраживање. У обради прикупљених, епмиријских података биће примењени одговарајући статистички методи и технике. Биће употребљене мере централне тенденције и мере варијације, како би се утврдиле вредности аритметичке средине и стандардне девијације анализом обухваћених варијабли и констатација. У наредном кораку биће коришћена екплоративна и конфирматорна факторска анализа, како би се спровело груписање појединачних констатација у факторе, који ће омогућити спровођење осталих анализа. Како би се испитала поузданост коришћених мерних скала, извршиће се израчунавање Кронбаховог коефицијента алфа. Следећи корак подразумеваће идентификацију статистички релевантне везе између анализираних варијабли, што ће бити спроведено помоћу корелационе анализе. Поред тога, биће тестиран директан утицај елемената нематеријалне активе на вредности пројекта, директан утицај креiranе вредности пројекта на организационе перформансе, као и модераторски утицај спремности предuzeћа за дигитализацију на однос између вредности пројекта и организационих перформанси. Наведени утицаји биће тестирани применом метода моделирања структуралних једначина (енгл. *Structural equation modeling*). У циљу тестирања модератоског ефекта биће спроведена хијерархијска регресиона анализа. Све наведене статистичке технике биће спроведене у одговарајућим статистичким софтверима: *IBM SPSS* и *IBM AMOS*.

Уважавајући основне научне принципе, кандидаткиња је дала јасан и концизан преглед основних поjmова из домена научне области докторске дисертације. На основу датог теоријско-методолошког оквира, који је кандидаткиња представила у Пријави, може се констатовати да је предложена дисертација заснована на научно признатом приступу анализирања проблема и извођења закључака, примереног друштвеним наукама и ужој научној области.

7. Компетентност ментора

Комисија предлаже да ментор кандидаткињи **Маријани Симић** при изради докторске дисертације под насловом „Управљање вредношћу пројеката у дигиталној економији“

буде др **Марко Славковић**, доцент Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, ужа научна област Пословна економија.

Предложени ментор, др Марко Славковић је доцент Економског факултета Универзитета у Крагујевцу. У звање асистента-приправника на наставном предмету Управљање људским ресурсима изабран је 2005. године а у звање асистент на наставном предмету Менаџмент људским ресурсима 2009. године. Године 2014. изабран је у звање доцента. Био је члан истраживачког тима на пројекту „Развој корпоративног управљања у економијама транзиције“ (2004-2006), чији је носилац био Економски факултет Универзитета у Крагујевцу, а пројекат је финансиран од стране Министарства науке и заштите животне средине Републике Србије. Од марта 2009. године био је члан истраживачког тима на пројекту „Development of Lifelong Learning Framework in Serbia“ чији је носилац Универзитет у Крагујевцу, а пројекат се финансира од стране TEMPUS фондације. У периоду од 01.06. – 30.06. 2010. године обавио је студијски боравак на Институту за менаџмент људским ресурсима (Institut für Personal management) на Универзитету за економију и бизнис (Wirtschafts universität) у Бечу, као добитник стипендије коју је финансирало Федерално министарство науке и истраживања Аустрије.

Области интересовања предложеног ментора су управљање људским ресурсима, стратегијски менаџмент и управљање пројектима. Био је ментор или члан Комисије за оцену или одбрану више завршних, мастер радова и докторских дисертација. Др марко Славковић испуњава услове ментора предвиђене Стандардом 9 Правилника о стандардима и поступку за акредитацију студијских програма на високошколским установама, у делу који се односи на докторске студије (Сл. Гласник РС, бр. 13/2019) и чланом 9 Правилника о пријави, изради и одбрани докторске дисертације, докторског уметничког пројекта, Универзитета у Крагујевцу. Објавио је велики број ауторских и коауторских радова у земљи и иностранству од којих издвајамо следеће радове, којима се доказује испуњеност услова за ментора:

1. **Slavković, M, & Simić, M. (2020), Organisational Context for Effective Knowledge Sharing: The Role of Intrinsic Motivation.** In Z. Nedelko, & M. Brzozowski (Eds.), *Recent Advances in the Roles of Cultural and Personal Values in Organizational Behavior*, Hershey, PA: IGI Global, pp. 277-298. (ISBN 978-1-7998-1013-1, UDK 005.3, COBISS.SR-ID 514004572) (**M13-7 бодова**)
2. **Slavković, M, & Babić, V. (2019), The Impact of Strategic Human Resource Management Practice on Organizational Performance: An Empirical Evidence from Serbia,** In B. Krstić (Ed.), *Enhancing Competitiveness of National Economies and Enterprises*, Faculty of Economics, University of Niš, pp. 215-236. (ISBN 978-86-6139-183-5; UDK 005.96(497.11);COBISS.SR-ID 514005340) (**M14-5 бодова**)
3. **Ognjanović, J. & Slavković, M. (2019), Impact of Employer Brand on Employees' Satisfaction in Serbian Hotel Enterprises,** In D. Cvijanović (Ed.), *Tourism in Function of Development of The Republic of Serbia: Tourism as a Generator of Employment*

(254-271). Faculty of Hotel Management and Tourism in Vrnjacka Banja University of Kragujevac. (**M14-5 бодова**)

4. **Slavković, M.**, Ognjanović, J. & Simić, M. (2019), Knowledge Management Context for Talent Management Success in Organization. In L. Marinković & M.L. Langulov (Eds.), *Giftedness - needs of the 21st century*, MENSA, Novi Sad, pp. 27-37. (ISBN 978-86-80994-08-6; UDK 005.96; COBISS.SR-ID 514005596) (**M14-5 бодова**)
5. **Slavković, M.** & Ognjanović, J. (2017), The influence of human capital on the competitiveness of hotels in Serbia, In: *Modern management tools and economy of tourism sector in present era: Second international thematic monograph*. Belgrade, Serbia: Association of Economists and Managers of the Balkans in cooperation with Faculty of Tourism and Hospitality, Ohrid, Macedonia. pp. 115-128. (ISBN 978-86-80194-10-3; UDK 005.96:640(497.11), 005:37.014.5:640; COBISS.SR-ID 258245644) (**M14-5 бодова**)
6. **Slavković, M.** & Babić, V. (2013), Knowledge Management, Innovativeness, And Organizational Performance: Evidence From Serbia, *Economic Annals*, 58(199), 85-107. (ISSN 0013-3264; doi: 10.2298/EKA1399085S; UDK 005.94; COBISS.SR-ID 513294428) (**M24-4 бода**)
7. Simić, M. & **Slavković, M.** (2019). The role of human capital in entrepreneurial innovativeness: evidence from Serbia. *Facta Universitatis, Series: Economics and Organization*, 16(1), 49-58. (ISSN 0354-4699, UDK 005.961:005.914.3]:005.336.4(497.11), COBISS.SR-ID 514005084) (**Erih Plus-4 бода**)
8. **Slavković, M.** & Ognjanović, J. (2018), Impact of human capital on business performance of hotel enterprises in Serbia. *Teme*, XLII(4), 1339-1355. (ISSN 0353-7919; UDK 005.95/.96:640.412(497.11); COBISS.SR-ID 514004828) (**M24-4 бода**)
9. **Slavković, M.**, Babić, V. & Stojanović-Aleksić, V. (2015), Talent management: opportunities and limitations for Serbian organizations, *Teme*, XXXIX(2), 361-379. (ISBN 0353-7919; UDK 351.82; COBISS.SR-ID 513599836) (**M24-4 бода**)
10. **Slavković, M.** & Simić M. (2019), Project Management Success Factors for Implementation of Advanced Manufacturing Technology, *Proceedings of XLVI International Symposium on Operational Research SYM-OP-IS 2019*, Kladovo, September 15-18, pp. 424-429. (ISBN 978-86-7680-363-7; UDK 005.3; COBISS.SR-ID 514006108) (**M33-1 бод**)
11. **Slavković, M.**, Pavlović, G. & Simić, M. (2018), Povezanost regrutovanja i satisfakcije zaposlenih: verifikacija mediatorske uloge brenda poslodavca, *Ekonomski horizonti*, 20(2), 127-139. (doi:10.5937/ekonhor1802127S; ISSN 1450-863X; UDK 005.953; COBISS.SR-ID 513829212) (**M51-3 бода**)
12. **Slavković, M.**, Puzović, A. (2015), Uticaj globalizacije na funkcionisanje sektora ljudskih resursa: studija slučaja preduzeća u Srbiji, *Anali Ekonomskog fakulteta u*

8. Научна област докторске дисертације

Предложена докторска дисертација кандидаткиње Маријане Симић под насловом „Управљање вредношћу пројеката у дигиталној економији“ припада пољу Друштвено-хуманистичких наука, научна област Економске науке, ужој области Пословна економија.

ЗАКЉУЧАК И ПРЕДЛОЗИ КОМИСИЈЕ

На основу увида у приложену Пријаву докторске дисертације и изнетих ставова у претходним тачкама Извештаја, Комисија за оцену научне заснованости теме за израду докторске дисертације и испуњености услова кандидата Маријане Симић и предложеног ментора за израду докторске дисертације др Марка Славковића, закључује следеће:

- Кандидаткиња Маријана Симић испуњава све суштинске и формалне услове предвиђене Законом о високом образовању, Правилником о пријави, изради и одбрани докторске дисертације Универзитета у Крагујевцу и Статутом Економског факултета Универзитета у Крагујевцу за израду докторске дисертације;
- Тема коју је кандидаткиња Маријана Симић предложила за докторску дисертацију припада научној области за коју је Економски факултет Универзитета у Крагујевцу матичан;
- На основу увида у стање у подручју истраживања, дефинисаног предмета и циља истраживања, постављених истраживачких хипотеза, предложени садржај и методологију истраживања, очекиване резултате и допринос дисертације, закључујемо да је тема коју је кандидаткиња предложила актуелна и још увек недовољно истражена, нарочито у области управљања пословањем;
- Предложени ментор, др Марко Славковић, доцент Економског факултета Универзитета у Крагујевцу, у складу са Стандардом 9. за акредитацију студијских програма докторских академских студија на високошколским установама, испуњава услове за ментора докторске дисертације кандидаткиње Маријане Симић.

На основу анализе приложеног материјала и донетих закључака, Комисија за оцену научне заснованости теме за израду докторске дисертације и испуњености услова кандидата и предложеног ментора за израду докторске дисертације, упућује Наставно-научном већу Економског факултета Универзитета у Крагујевцу и Већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Крагујевцу

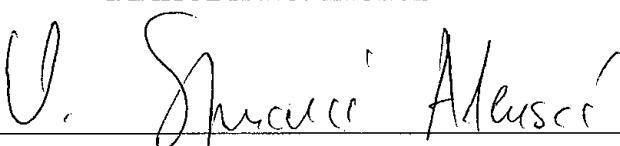
ПРЕДЛОГ

да донесе одлуку којом се кандидаткињи **Маријани Симић** одобрава израда докторске дисертације под насловом „**Управљање вредношћу пројеката у дигиталној економији**“.

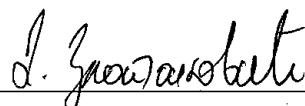
Комисија за ментора предлаже **др Марка Славковића**, доцента Економског факултета Универзитета у Крагујевцу.

У Крагујевцу и Суботици,
Јул 2020. године

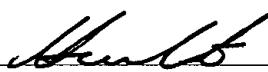
ЧЛАНОВИ КОМИСИЈЕ

др Весна Стојановић Алексић, редовни професор
Економског факултета Универзитета у Крагујевцу,
ужа научна област Пословна економија

др Дејана Златановић, доцент
Економског факултета Универзитета у Крагујевцу,
ужа научна област Менаџмент и пословна економија

др Бојан Лековић, доцент
Економског факултета у Суботици Универзитета у Новом Саду,
ужа научна област Менаџмент